

FRUMIN, I.

JOBBAN BIZZUNK A KÖNYVTÁROSBAN ÉS AZ OLVASÓKBAN

A szovjet könyvtáros folyóirat, a Bibliotekar' FRUMIN, I. tollából cikket közölt Több bizalmat a könyvtáros és az olvasó iránt címmel. /1960. 1.no. 25-30.p./ A cikk több fontos állománynyilvántartási, könyvtártechnikai kérdést vet fel és néhány eddigi eljárás módosítására tesz javaslatot. A lap szerkesztősége e javaslatokat a könyvtárosok és az olvasók széles nyilvánossága elé tárta és kérte a hozzászólásokat. A cikk, melyet az alábbiakban kivonatossan közlünk, igen élénk visszhangot váltott ki a könyvtárostársadalom körében. A hozzászólásokat a Bibliotekar' 1960. évi 5. száma /54-56.p./, 1960. évi 6. száma /42-45.p./, 1960. évi 7. száma /49-51.p./ közölte. A vitát az 1960. 9. száma 39-41. oldalain közölt kiértékelő összefoglalás zárja le, mely rámutat arra is, hogy az említett vitaindító cikk csak kezdet s nem meríti ki a felülvizsgálatra szoruló összes kérdéseket. A lap szerkesztősége reméli, hogy a könyvtárosok és a tudományos kutatók további új javaslatokkal fognak jelentkezni, hogy még jobban elősegítsék a szovjet könyvtárügy további megjavítását. A fenti problémával kapcsolatban foglal állást M. Polubojarinov, a Központi Statisztikai Igazgatóság Művelődésügyi Osztályának helyettes vezetője is a Bibliotekar' 1961. 1. számában /57-58.p./ megjelent cikkében.

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának "Az ország könyvtárügyének helyzetéről és megjavításának módjairól" szóló határozata kiemelte a könyvtárak tevékenységének egynemely pozitív momentumát, s ugyanakkor rámutatott arra, hogy munkájuk tartalma és színvonala még sok tekintetben nincs összhangban a kommunista társadalom építésének feladataival. Növelni kell a könyvállomány forgási sebességét és 2-3 éven belül meg kell szervezni minden község, min-

den család könyvellátását.

Az SzKP KB-nak fenti határozatát a könyvtárosról való nagyfokú gondoskodás és az a törekvés hatja át, hogy a munkája könnyebbé váljék. A Párt Központi Bizottsága utasította a vezető párt- és szovjet szerveket, hogy gondoskodjanak a könyvtárak megfelelő helyiségekkel, butorzzattal és kellő felszereléssel való ellátásáról. A művelődésügyi minisztériumoknak és kiadóvállalatoknak javasolták, hogy szervezzék meg az újonnan megjelent könyvek központi katalógizálását és szakozását. Felhívták a figyelmet arra is, hogy sok nagykönyvtárban vontatottan halad előre a könyvtári munkafolyamatok gépesítése és automatizálása.

Ésszerűsítsük az állománynyilvántartást

Ma az a legfontosabb, hogy minél nagyobb mértékben mentesítsük a könyvtárost a technikai folyamatoktól, hogy minél több ideje maradjon az olvasóval való közvetlen foglalkozásra.

Sok technikai folyamatot ésszerűsíteni kell, hatályon kívül helyezve a ma már elavult szabályokat. Vizsgáljuk meg elsősorban az állománynyilvántartás kérdéseit.

Brosurák nyilvántartása

Kezdjük a brosurák nyilvántartásával; ezeket rendszerint a különböző kampányok alkalmából szerzik be nagy példányszámban. A kampány elmúlik, e kiadványok nagy része elveszti jelentőségét és - mint elavult anyagot - törölni kell az állományból. Miért kell tehát bevezetni ezeket a fő leltárkönyvbe, és 2-3 hónap múlva jegyzőkönyvet készíteni törlésükről?

Mint tudjuk, "A könyvtári technika minimuma" 6. kiadásának megjelenéséig az időleges jelentőségű brosurákat nem vették fel a könyvtár alapvető állományába, nem irták be a leltárkönyvbe, hanem egyszerűsített formában beirták "Az időleges jelentőségű brosurák nyilvántartó füzeté"-be. A ma érvényben lévő szabályoknak megfelelően ezeket a brosurákat is fel kell venni a leltárba. Ez bonyolulttá teszi munkáját és tulterheli a leltárkönyvet. Be kell vezetni tehát a régi rendet - az időleges jelentőségű brosurákat, valamint a 2 Rubelnél olcsóbb, tömegesen közreadott kiadványokat egyszerűsített

módon kell nyilvántartásba venni. A törlést is maximálisan le kell egyszerűsíteni és megkönnyíteni.

Periodikumok nyilvántartása

Nagyon bonyolult a folyóiratok és a hírlapok nyilvántartásának módja is. A folyóiratok idejében történő beérkezésének ellenőrzését egy speciális füzet ill. kartoték segítségével végzik. Minden folyóiratot be kell vezetni a leltárkönyvbe: az ugynevezett "vastag" folyóiratokat számonként írják be, azonnal beérkezésük után, míg az ugynevezett "vékony" folyóiratokat több számból álló összefűzött kötetek formájában veszik leltárba. Megjegyzendő, hogy a "Minimum" egyetlen kiadásából sem derül ki, mit kell érteni "vastag" folyóiraton és hány folyóirat számból kell állnia az ugynevezett "vékony" folyóirat-kötetnek. Végül negyedévenként, félévenként, avagy évenként egyszer /az előfizetett folyóiratok számától függően/ jegyzőkönyvet készítenek, amelynek adatait beírják a sommás nyilvántartás könyvébe. Mennyivel egyszerűbb lenne ennél, ha a folyóiratnyilvántartó füzet /ill. kartoték/ szolgálna az időszaki kiadványok alapvető és egyetlen nyilvántartó dokumentumául. Ha ezt a folyóiratnyilvántartó füzetet, ill. kartotékot még két-három, az előfizetési év lezárása után kitöltendő hasábbal /pl.: bekötve; a kötetek száma; törölve/ kiegészítenék, könnyen megállapítható lenne, hogy egy-egy folyóiratból hány számot, ill. kötetet, hányféle folyóiratot rendelt a könyvtár és hány maradt meg az év végére.

Az állomány értékének nyilvántartása

Sok munkát és gondot okoz a könyvállomány értékének nyilvántartása, jóllehet semmiféle gyakorlati jelentősége nincs.

Valóban, mit is jelent gyakorlatilag a könyvtár állományának együttes értéke! Az állomány egyrészt többet ér, mint a könyveken feltüntetett és a leltárba bevezetett árak összege, mert ehhez az összeghez még hozzá kell tenni a szállítási, a könyvek kötésére és feldolgozására fordított költségeket. Egyes kiadványok az idő múlásával értékesebbé válnak, bibliográfiai ritkaságként szerepelnek.

De nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a könyvnek a leltárkönyvbe bevezetett ára csupán a könyv beszerzésére fordított

összeget, nem pedig a könyv igazi értékét fejezi ki. A közművelődési könyvtárak anyaga gyorsan elhasználódik, jelentős értékvesztéssel szembesül, de mindez nem tükröződik a nyilvántartásokban. A könyvtárosnak tehát olyan állományért kell anyagilag felelnie, melynek értéke nem felel meg a valóságnak.

A pénzügyi hatóságoknak meg kell magyarázni, hogy a könyvtári könyvek, jóllehet ugyancsak a nép tulajdonát képezik és megóvandók, lényegesen különböznek az anyagi javak többi fajtájától. Itt az ideje, hogy hatálytalanítsuk "A könyvtári technika minimuma" c. utasítás alábbi következő 47.§-át: "A sommás nyilvántartási könyvben lévő, a könyvtári állomány értékét kifejező, adatoknak összhangban kell lenniük a könyvelés adataival".

Elavult nyilvántartási formáink fetiszizálják az egyes nyomdai egységek értékét, anélkül, hogy figyelembe vennék tartalmát és beszerzésének idejét. Ennek következtében a könyvtárak polcain mesterségesen megóvnak erkölcsileg elavult, szükségtelen kiadványokat, melyek csupán terhelik a könyvraktárakat és akadályozzák a munkát. Helyesen állapították meg Ja. Alekszandrov a következőket: "A könyvállományt gyakran a raktári egységek száma szerint értékelik, anélkül, hogy figyelembe vennék az anyag tartalmát. Ennek a mechanikus eljárásnak eredményeképpen sok olyan elavult anyag gyűlt össze a könyvtárakban, melyek elvesztették tudományos, ill. gyakorlati értéküket".^{1/}

Itt az ideje, hogy felvessük az ismeretlen okoknál fogva elvesztett könyvek egyszerűsített törlésének kérdését is. A szovjet ill. külföldi könyvtárak tapasztalatai azt mutatják, hogy bármilyen legyen is a könyvállomány nyilvántartása és raktározási rendje, mindig akad "nyom nélkül" elvesztett könyv. Helytelen lenne, ha ezért a könyvtárost tennék felelőssé. Célszerűnek tartanánk bizonyos "káló" engedélyezését.

Nem tartjuk szerencsésnek a "Minimum" alábbi következő utasítását /46.§. 2.megjegyzés/: "Azoknak a kiadványoknak az értékét, amelyeket ingyen küldenek a könyvtárnak, és nincs rajtuk feltüntetve

^{1/} Alekszandrov, Ja.: Biblioteki- vaznoe zveno ideologicseszkoi rabotü. /A könyvtár - az ideológiai munka fontos láncszeme/. = "Kommunist". 1959. 14.sz. 84.p.

ár, oldalanként 2-5 kopekes áron kell meghatározni".

Teljesen helyesen járt el az OSzSzSzk Felsőoktatásügyi Minisztériuma, amikor azt az utasítást adta a hálózatához tartozó könyvtáraknak, hogy a díjtalanul érkező és ár feltüntetése nélkül megjelent kiadványokat ár nélkül kell beírni a leltárkönyvbe. Ha a kiadvány elvesz, bizottság állapítsa meg az olvasón behajtandó összeget. Az OSzSzSzk Felsőoktatásügyi Minisztériumának ezt az utasítását ki kell terjeszteni az ország valamennyi könyvtárára.

Célszerű lenne, hogy ugyanilyen bizottság állapítaná meg azoknak az elveszett könyveknek térítési árát, amelyeknek értéke az utóbbi években csökkent. Abban az esetben, ha nyilvántartó füzetet vezetünk az elvesztett könyvek helyébe beadott könyvekről, nincs szükség arra, hogy külön jegyzőkönyvet készítsünk az állományból törölt könyvekről és külön jegyzőkönyvet az olvasók által beadott könyvekről. A nyilvántartó füzet hivatalos okmány, melynek lapjai számozva vannak. Tartalmazza az olvasókra, az általuk elvesztett és pótlásképpen beadott kiadványokra vonatkozó összes szükséges adatokat.

Az olvasóktól átvett könyveknek a leltárkönyvbe való beírásakor a következő bejegyzést eszközölhetjük: "A ...sz. könyv pótlására". A leltárkönyvnek abba a rovatába, amelyben az elvesztett régi könyv szerepel, azonnal beírhatjuk: "Pótolva ...számu könyvvel". Ami a sommás nyilvántartást illeti, a szükséges bejegyzéseket ugyanugy megtehetjük negyedévenként, ahogy jelenleg is történik a füzetek összesítései alapján, anélkül, hogy erre a célra még külön okmányokat készítenénk. A jegyzőkönyv száma helyett hivatkozhatunk az elvesztett könyvek helyébe átvett könyvek nyilvántartó füzetének sorszámára.

Leltározás

Az állománynyilvántartás legarchaikusabb fejezete a leltározás. Az új beszerzéseket csak zsinórral összefűzött és bélyegzőkkel hitelesített, számozott oldalú könyvekbe lehet vezetni.

Reformra azonban ezen a téren is lehetőség van.

Figyelemre méltó a Német Demokratikus Köztársaság könyvtárainak tapasztalata: az NDK-ban már egy sor közművelődési könyvtár áttért a kartotékokon történő leltározásra: az új beszerzéseket cédu-

lákon tartják nyilván. Ez a kísérlet olyan sikeresnek bizonyult, hogy a Német Demokratikus Köztársaság Művelődésügyi Minisztériuma mellett működő Központi Könyvtártudományi Intézet ajánlotta valamennyi járási könyvtárnak, hogy 1959-től térjenek át a leltározásnak erre az új formájára.

Magától értetődik, nem ajánljuk, hogy ezt a tapasztalatot gépiesen átvegyék könyvtáraink. Közművelődési könyvtáraink munkarendje nagymértékben különbözik a Német Demokratikus Köztársaság közművelődési könyvtáraiban alkalmazott munkarendtől.

Nem kevesebb figyelmet érdemel nagy tudományos könyvtárainknak az a módszere, hogy a leltározást jegyzőkönyv formájában végzik; ennek a lényege az, hogy a beérkezett könyvküldeményekről leltári jegyzéket készítenek gépen írott jegyzőkönyv formájában. Az év végén ezeket a jegyzőkönyv formájú jegyzékeket bekötik.

Köztudomásu, hogy az OSzSzSzk Művelődésügyi Minisztériumának felügyelete alá tartozó közművelődési könyvtárak a könyvbeszerzési hitelkeret 60 %-át a könyvtárellátók útján használják fel. A könyvtárellátók és a könyvesboltok a könyvtárakba küldött könyvszállítványokhoz számlát és szállítólevelet csatolnak és ez utóbbiban feljegyzik a könyv címét, a példányszámot, a könyv árát és a küldemény együttes értékét. Miért nem válhatna ez a szállítólevél az állomány leltározásának alapjává?

Abban az esetben, ha a kereskedelmi vállalat /könyvtárellátó, könyvesbolt/ egyidejűleg könyvet és brosurákat is küld, két különálló szállítólevelet kell kiállítani. A kereskedelem köteles a megrendelőnek számlát és szállítólevelet küldeni, s mi csupán azt kérjük, hogy a szállítólevelet pontosan, a könyvek leltározásának céljára alkalmas formában írják /vagy írógépen gépeljék/.

Hogyan kell, véleményünk szerint, leltározni az állományt?

A könyvtáros a szállítólevél kíséretében érkezett könyvszállítvány átvételekor mindenekelőtt azt vizsgálja, hogy valamennyi könyv megvan-e, nincsenek-e közte sérült könyvek. Amennyiben minden rendben van, az új beszerzéseket bevezetik a sommás nyilvántartás könyvébe és minden könyvre rávezetik a sorszámot /leltári számot/. Ugyanezeket a számokat írjuk a szállítólevél megfelelő tétele mellé is. A szállítóleveleket a beérkezés sorrendjében rakjuk le, dossziékba.

A dosszié borítójának verzóján felsoroljuk a benne lévő szállítóleveleket és az első, illetve az utolsó leltári számot. Az ajándékba kapott könyveket a szokásos módon kell beszámozni és az anyagról jegyzőkönyvet felvenni. A szállítólevél és a sommás nyilvántartás könyve teljesen elegendő ahhoz, hogy biztosítsuk a könyvek egyedi nyilvántartását, és képet kapjunk az állomány összetételében végbemenő változásokról. A könyvtárosnak tehát nem kell külön leltárkönyvet vezetnie. 1-2 év múlva a szállítólevelek beköthetők, s így leltárkönyvet kapunk.

Valaki felhozhatná azt a kifogást, hogy a leltárkönyvnek a szállítólevelek összességével való helyettesítésére irányuló kísérletek már 30 évvel eselőtt is napirenden voltak, de nem jártak eredménnyel.

Valóban a huszas években született ilyen ésszerűsítési javaslat, de ez nem járt eredménnyel. A könyvkereskedelmi hálózat akkor még rendezetlen állapotban volt, a könyvtári kollektorok akkor voltak születőben. A könyvkereskedők között több magánkereskedő is volt. A könyvtárosok jelentős részének szakképzettsége igen alacsony volt. Ma már a helyzet gyökeresen megváltozott. A közművelődési könyvtárak egyetlen könyvszállítója az állami könyvkereskedelmi hálózat, elsősorban a könyvtárellátók. A könyvtárosok szakképzettsége nagymértékben emelkedett.

Állományellenőrzés

Szeretnénk néhány szót szólni az állomány ellenőrzéséről is.

Ha a könyvtárban nem került sor rendkívüli eseményekre, az állományellenőrzésnél rendszerint csak jelentéktelen veszteség derül ki. Vajon érdemes-e a könyvvállványokon lévő könyvek számának megállapítása érdekében annyi pénzt fordítani az ellenőrzésre és jelentős időre megfosztani a lakosságot attól, hogy a könyveket használja.

Célszerű lenne tehát hatálytalanítani a könyvállomány rendszerellenőrzését. Állományrevíziót csupán rendkívüli esetekben, külön engedély, ill. a művelődési osztály utasítása alapján kell tartani.

Bélyegzés

Tudjuk, hogy minden beérkező könyvet két helyen kell lebélyegezni /a címlapon és a 17.lapon/ és a leltári számot a tasakra is rá kell vezetni. Felmerül a kérdés, miért kell ezeket a műveleteket kétszeresen, sőt háromszorosan elvégezni. Az az indokolás, hogy a bélyegzőnek és a leltári számnak a könyv szövegében való feltüntetése megnehezíti a könyvtár vagyonának eltulajdonítását, nem állta ki az idők próbáját. De lehet, hogy ez a művelet annyira egyszerű, hogy nem is érdemes beszélni róla? A helyzet nem így áll. Példaképpen közöljük az alábbi számítást.

1958-ban, a Moszkva város művelődésügyi igazgatóságához tartozó közművelődési könyvtárak átlagosan 5,8 ezer új könyvet kaptak. Ha nem kellene a könyvre még egy leltári számot rávezetni és még egy bélyegzőt rányomni, a könyvtáros évente 12.000 művelettől /2 x 5,8 ezer/ mentesülne. Ha egy művelet elvégzésére mindössze 20 másodpercet számítunk, egy év alatt több mint 60 órát, vagyis majdnem 8 munkanapot takarítunk meg. Vajon csekélység ez?

De egyébként is, hogyan követelhetjük meg az olvasótól, hogy figyelmesen bányázzon a könyvvel, amikor maga a könyvtáros hosszú leltári számot ír a könyvbe és bélyegzőt nyom rá, mellyel nem egyszer elcsufítja a nyomtatott szöveget.

Fel kell hívunk a figyelmet ezekre a minden tekintetben felesleges műveletekre.

Szavazzunk bizalmat a szovjet olvasónak

Hazánknak a kommunista társadalom intenzív építése időszakába való belépését az jellemzi, hogy nagymértékben emelkedett népünk kulturális színvonala, fejlődött kommunista öntudata. Minden lépésen az új, a haladó, az élenjáró megnyilvánulásaival találkozunk. A közrendre már nem is annyira a rendőrség, mint inkább a népi ellenőrök ügyelnek. Széleskörű polgárjogot nyertek a társadalmi bíróságok. Sok könyvesbolt lehetővé tette a vásárlók számára, hogy maguk válogassanak a polcokon. Bevált a szovjet könyvtárak százaiban bevezetett szabadpolcos kölcsönzési rendszer. Vajon nem arról tanuskodik-e mindez, hogy a szovjet ember, a szovjet olvasó a legna-

gyobb bizalomra érdemes.

Sajnos azt kell mondanunk, hogy ezek a szempontok egyáltalán nem tükröződnek a közművelődési könyvtárak jelenleg érvényben lévő használati szabályaiban. A könyvkölcsönzés az olvasók iránti bizalmatlanságból táplálkozó felesleges formalitásokkal jár.

Tolvajok az olvasók?

Ne tévesszük szem elől, hogy az OSzSzSzk Művelődésügyi Minisztériumának felügyelete alá tartozó könyvtárakban 1957-ben majdnem 850 millió kötetet kölcsönöztek; ha a kölcsönadott könyveknek egy ezreléke elvész, ez évente kb. egy millió kötetet tesz ki. Magától értetődő tehát, hogy minden intézkedést meg kell tenni a társadalom könyvvagyonának megóvása érdekében. Ez azonban nem jelenti azt, hogy minden könyvtárost és minden olvasót potenciális könyvtolvajnak kell tekintenünk és minden lépésen óvatossági, elővigyázatossági szabályokat, paragrafusokat kell felállítanunk. A baj az, hogy egyes jogszabályok komplikálttá teszik sok ezer becsületes ember - olvasó és könyvtáros - életét és korántsem riasztják el a tényleges tolvajokat, ill. a szájtátókat.

Az aláírogatásról

Az olvasó önrizetét bántó és a könyvtáros munkáját nagyon megnehezítő intézkedések közé tartozik "A könyvtári technika minimuma" 78.§-ának rendelkezése, mely kimondja: "Az olvasó a könyv átvételét a törzslapon eszközlött aláírásával köteles igazolni. A könyv visszaadásakor a könyvtáros a visszavétel tényét bejegyzí az olvasó törzslapjába".

Kinek van szüksége erre az aláírásra? Mennyi értékes idő megy ezzel veszendőbe. Ezt különösen akkor érezzük, amikor sokan várnak arra, hogy könyvet cseréljenek. Az Októberi Forradalom után több mint 20 évig jól megvöltünk e procedura nélkül!

Különösen nevetségesen hat "Az olvasó aláírása" c.rovat a gyermekkönyvtár /ill. a gyermek-osztály/ olvasóinak törzslapján. Vajon elképzelhető-e, hogy a kis első osztályos nebulókat bírólag felelősségre vonják és éppen az aláírásuk fog okmányszerű bizonyítékul szolgálni? Bátran kimondhatjuk, hogy jogilag semmi jelentősé-

ge nincs annak, hogy az olvasó aláírásával igazolta a könyv átvételét. A rendbontó ellen a bírósághoz benyújtandó keresetnek nem elegendő az aláírás. Az az összeg, amelyre kereset adható be a rendetlen olvasón való behajtás végett, rendszerint alacsonyabb a bíróság tárgyalási alapjául szolgáló minimumnál. Ha pedig a társadalmi bíróságnál tennék folyamatba az ügyet, elegendő a könyvtáros bejelentése és nincs szükség az olvasó aláírására.

Az aláírás eltörlése a következő előnyökkel járna: megjavulna a könyvtáros és az olvasó közti viszony, megszilárdulna a kölcsönös bizalom, lehetővé válnék, hogy az olvasó /a könyvtár tagja/ - akadémizáltatása esetén - rokonát, szomszédját vagy barátját küldje a könyvtárba, ill. telefonon kérje kölcsön a könyvet és küldesse lakására, meggyorsulna a kiszolgálás folyamata, egyszerűbbé válna a könyvtári technika.

A jótállási nyilatkozatok

Az olvasók száma nagymértékben emelkedne, ha eltörölnék a pénz-biztosítékot és a jótállási nyilatkozat megkövetelését. Az érvényben lévő szabályok értelmében a főiskolák és a technikumok diákjai, továbbá a munkaerőtartalékok iskoláinak tanulói csak akkor iratkozhatnak be a könyvtárba, ha tanintézetük tanulmányi osztályától jótállási nyilatkozatot hoznak. A 16 évnél fiatalabb ifjúságok az üzem vezetőségétől, ill. a szakszervezeti üzemi bizottságtól kell vigyenek jótállási nyilatkozatot. Mi teszi indokolttá, hogy a szakszervezeti bizottság vállalja a felelősséget a fiatal munkás-olvasóért, és ugyanakkor a könyvtár mentes a felelősségtől. Miért van az, hogy a munkásszálláson lakó munkás-ifjútól, illetve internátusban lakó diáktól követelnek jótállási nyilatkozatot, de ugyanakkor azoknál, akik állandó lakópai az adott helységnek, nem ragaszkodnak ilyen formákhoz?

Krupszkaja elmondta, hogy Lenin elégedetlen volt a párisi városi könyvtárak szabályaival, melyek megkövetelték, hogy a könyvek idejében történő visszaadásának biztosítására a lakásadó gazda köteles jótállási nyilatkozatot adni.

Letéti díj

Már bonyolultabb azoknak a személyeknek a könyvtárba való beiratkozása, akik ideiglenesen tartózkodnak az adott városban - kiálláson, üdülésen, gyógykezelésen stb. vannak ott. Ezeket a személyeket csak akkor veszik fel a könyvtár tagjai közé, ha 30 rubel összegű pénzbiztosítékot fizetnek be. Célszerű lenne tapasztalat céljára kipróbálni azt az eljárást, hogy egyes könyvtárakban minden polgár ingyen kölcsönözhetne könyvet otthoni olvasásra, függetlenül attól, hogy hol van illetékességi helye.

Lehet, hogy már megvan minden feltétel ahhoz, hogy felszámoljuk azokat az akadályokat, amelyek gátolták a lakosságot a közművelődési könyvtárak kölcsönzési szolgálatának igénybevételében. A betét összegét haladéktalanul 10-15 rubelre kell csökkenteni.

Pénzbírságok

Nem lehet szó nélkül elmenni a bírságok és a pénzbüntetés mellett sem. A késedelmi díjak fizetésének az a célja, hogy fegyelmezze az olvasót és nem pedig az, hogy bevételi forrásul szolgáljon a könyvtár számára. A pénzbírság behajtása pénzügyi művelet, mely bonyolultabbá teszi a könyvtár munkáját és megrontja a könyvtáros és az olvasó közti viszonyt.

Világos tehát, hogy ebben a tekintetben is felül kell vizsgálni a könyvtár-használati szabályokat. A könyvkölcsönzés határidejét legalább 15-20 napra kell felemleni. Ezenkívül meg kell oldani azt a kérdést is, hogy az olvasók egyszerre több könyvet kölcsönözhesse-
nek.

Véleményünk szerint pénzbírságot csak azoktól az olvasóktól kellene szedni, akik nem reagálnak a kölcsönvett könyvek visszaszolgáltatására vonatkozó felszólításra. Ezekről az adósoktól azonban célszerű lenne beszélni azoknak a munkadíját is, akiket hozzájuk küldenek a könyvekért. Célszerű lenne megengedni a késedelmes olvasóknak, hogy a büntetés helyett olyan könyveket ajándékozzanak a könyvtárnak, melyek alkalmasak az állományba való felvételre.

Több bizalmat az olvasó és a könyvtáros iránt, több megbecsülést a szovjet emberek iránt - ez korunk parancsoló szava.